

LIETUVOS BANKO FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS

Adresatams pagal sąrašą

2023-12-04 Nr. S 2023/(34.58.E-3900)-12-4769

DĖL LIETUVOS BANKO ATLIKTŲ TEMINIŲ ANALIZIŲ IR GEROSIOS PRAKTIKOS REKOMENDACIJŲ VARTOJIMO KREDITŲ DAVĖJAMS

Lietuvos bankas, be kita ko, atliekantis vartojimo kredito davėjų¹ (toliau – vartojimo kredito davėjas arba bendrovė), veikiančių pagal Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymą (VKĮ), veiklos priežiūrą, atsižvelgdamas į vartojimo kredito gavėjų interesų apsaugos svarbą, atliko teminę vartojimo kredito davėjų taikomos vartojimo kredito gavėjų **kreditingumo vertinimo, bendros vartojimo kredito sumos nustatymo ir apmokestinimo, bendros vartojimo kredito kainos nustatymo, netesybų taikymo, vartojimo kredito gražinimo anksčiau nustatyto termino ir vartojimo kredito sutarties nutraukimo vartojimo kredito davėjo reikalavimu praktikos analizę.**

Lietuvos bankas, atlikdamas šią analizę, išnagrinėjo dešimties atrinktų vartojimo kredito davėjų pateiktą informaciją ir dokumentus, susijusius su pirmiau nurodytais vartojimo kredito teikimo veiklos aspektais. Šiame Lietuvos banko rašte nurodome gerosios praktikos rekomendacijas, kurios suformuluotos išsamiai išnagrinėjus analizės metu surinktą informaciją.

Pažymime, kad Lietuvos bankui teisės aktais nesuteikta teisė oficialiai aiškinti Lietuvos Respublikos teisės aktus, o atitinkamus sprendimus Lietuvos bankas priima atsižvelgdamas į konkrečių faktinių aplinkybių visumą, todėl šiame rašte išdėstytais klausimais Lietuvos bankas pagal kompetenciją pateikia savo nuomonę, kuri negali būti laikoma oficialiu teisės aktų aiškinimu ar konkrečiu atveju priimamu sprendimu.

1. Dėl vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo:

- vadovaujantis Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2013 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. 03-62 (aktuali redakcija galioja nuo 2022 m. balandžio 1 d.), (toliau – Nuostatai) 14 punktu ir 17.1 papunkčiu, **vartojimo kredito paraiškoje vartotojui turi būti sudaryta galimybė nurodyti informaciją apie darbo, už kurį yra gaunamos paraiškoje nurodytos pajamos, stažą arba kitos rūšies pajamų gavimo laikotarpį ir galimą pajamų pasikeitimą ateityje;**
- tais atvejais, kai vartojimo kredito davėjas yra susituokęs, jam turi būti suteikta **galimybė paraiškoje aiškiai nurodyti, kokioms – asmeninėms ar šeimos reikmėms – jis siekia skolintis.** Nuo šio vartojimo kredito gavėjo pasirinkimo priklauso jo kreditingumo vertinimo, kurį atlieka vartojimo kredito davėjas, apimtis, t. y. prievolė surinkti ir įvertinti informaciją ne tik apie vartojimo kredito gavėjo, bet ir jo sutuoktinio pajamas, įsipareigojimus ir įsiskolinimus finansų įstaigoms;
- siekiant užtikrinti kreditingumo vertinimo metu surinktos informacijos tikslumą,

¹Šiame rašte vartojimo kredito davėjo sąvoka apima ir tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus sąvoką.

Centrinis bankas, Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188607684

Adresas korespondencijai: Totorių g. 4, LT-01121 Vilnius, tel. 8-800-50 500, el. p. prieziura@lb.lt

Informacija apie asmens duomenų apsaugą pateikta <https://www.lb.lt/lt/asmens-duomenu-apsauga>

teisingumą ir išvengti galimo netinkamo jos įvertinimo, **rekomenduotina informaciją apie vartojimo kredito gavėjo turimus finansinius įsipareigojimus paraiškoje rinkti juos atskirai detalizuojant pagal kiekvieno įsipareigojimo rūšį** (pvz., kitus vartojimo kreditus, lizingo sutartis, kredito kortelės sutartis, būsto kreditus ir pan.);

– vadovaujantis Nuostatų 14 punktu ir 17.3 papunkčiu, **vartojimo kredito paraiškoje vartotojui turi būti sudaryta galimybė nurodyti informaciją apie turimus įsiskolinimus (skolas) finansų įstaigoms;**

– kai vartojimo kredito **gavėjas yra susituokęs** ir vartojimo kreditą **ima šeimos reikmėms**, informaciją apie vartojimo kredito **gavėjo pajamas, turimus finansinius įsipareigojimus ir įsiskolinimus finansų įstaigoms** paraiškoje rekomenduojame **rinkti atskirai nuo atitinkamų vartojimo kredito gavėjo sutuoktinio duomenų;**

– Nuostatų 10 punkte nustatyta, kad vartojimo kredito davėjas, apskaičiuodamas vartojimo kredito gavėjo mokamą įmoką, be kita ko, **atsižvelgia į pajamas, liekančias sumokėjus vartojimo kredito gavėjo mokamą įmoką.** Kitaip tariant, vartotojo kreditingumo vertinimo metu vartojimo kredito **davėjas turi nustatyti, kokios pajamos asmeniui (šeimai) lieka padengus turimus ir ketinamus prisiimti finansinius įsipareigojimus**, ir įvertinti, ar jos nėra mažesnės už kiekvieno vartojimo kredito davėjo kreditingumo vertinimo taisyklėse nustatytas minimalių liekančių pajamų ribas. Minimalias liekančias pajamas siejant su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skelbiamu minimalių vartojimo poreikių dydžiu (MVPD), **rekomenduotina kasmet peržiūrėti ir atnaujinti taikomą liekančių pajamų vertinimo tvarką, atsižvelgiant į kasmet perskaičiuojamą ir patvirtinamą naują MVPD;**

– vartojimo kredito gavėjo šeimos (namų ūkio) narių skaičius, įskaitant išlaikomus nepilnamečius vaikus, turi įtakos vartojimo kredito gavėjo finansinei padėčiai bei galimybėms tinkamai vykdyti finansinius įsipareigojimus, t. y. aplinkybėms, kurias turi įvertinti kreditorius pagal Nuostatų 17.5 papunktį. Be to, vartojimo kredito gavėjo liekančios pajamos turėtų būti įvertinamos jo šeimos (namų ūkio) ir išlaikomų nepilnamečių vaikų skaičiaus kontekste (žr. Gairių² 17.66-17.70 papunkčius), todėl **vartojimo kredito davėjas, vertindamas vartojimo kredito gavėjo kreditingumą, be kita ko, turėtų surinkti ir įvertinti informaciją apie jo šeiminių padėčių ir išlaikomus nepilnamečius vaikus (įskaitant atvejus, kai vartojimo kredito gavėjas nėra susituokęs);**

– Lietuvos banko nuomone, vartojimo kredito davėjas, kreditingumo vertinimo metu nustatęs, kad vartojimo kredito gavėjas turi įsiskolinimą (skolą) finansų įstaigai, šią **skolą visa apimtimi turėtų įtraukti į DSTI³ santykio skaičiavimą**, išskyrus atvejus, kai turima pagrįstų įrodymų, kad skolą vartotojui leidžiama gražinti dalimis – tuomet į DSTI santykio skaičiavimą turėtų būti įtraukta skolos dalis;

– vartojimo kredito **davėjas negali pasikliauti duomenų bazėse** atlikto duomenų patikrinimo duomenimis, kai **nuo atlikto patikrinimo iki vartojimo kredito sutarties sudarymo** dienos yra praėjusios, pavyzdžiui, **kelios savaitės ar ilgesnis laikotarpis**, nes per šį laikotarpį vartojimo kredito gavėjo finansinė padėtis gali ženkliai pasikeisti. „Kelios savaitės“ turėtų būti suprantamas kaip ne ilgesnis nei 14 dienų (2 savaitių) laikotarpis. Toks laikotarpis laikytinas protingu ir pagrįstu daryti prielaidai, kad per jį duomenų bazėse pateikiama informacija apie vartojimo kredito gavėjo pajamas, finansinius įsipareigojimus ir įsiskolinimus nebus pasikeitusi;

– pažymėtina, kad patikra, ar asmuo nėra įrašytas į Nasis⁴, atliekama sprendimo dėl vartojimo kredito suteikimo priėmimo momentu (VKĮ 21¹ straipsnio 6 dalis).

² Vartojimo kredito teikimo gairių, patvirtintų Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2015 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. 241-69, aktuali redakcija, galiojanti nuo 2023 m. kovo 14 d. (toliau – Gairės).

³ Visų vartojimo kredito gavėjo įsipareigojimų pagal vartojimo kredito ir kitas sutartis su finansų įstaigomis vidutinės įmokos dydžio ir pajamų santykis, negalintis viršyti 40 proc. (žr. Nuostatų 7.4 papunktį ir 9 punktą).

⁴ Asmenų, dėl kurių yra pateikti prašymai neleisti jiems sudaryti vartojimo kredito sutarčių, sąrašas.

2. Dėl vartojimo kredito grąžinimo anksčiau vartojimo kredito sutartyje nustatyto termino:

– Analizės metu išnagrinėjęs vartojimo kredito davėjų pateiktą informaciją ir dokumentus apie atvejus, kai vartojimo kredito gavėjai grąžino vartojimo kreditą anksčiau vartojimo kredito sutartyje nustatyto termino, Lietuvos bankas atkreipia bendrovių dėmesį į **teisės aktų nuostatas, aktualias mažinant bendrą vartojimo kredito kainą išankstinio vartojimo kredito grąžinimo atveju.**

VKĮ 17 straipsnio 1 dalyje yra įvirtinta vartojimo kredito gavėjo teisė grąžinti vartojimo kreditą anksčiau nustatyto termino, t. y. vartojimo kredito gavėjas turi teisę bet kuriuo metu įvykdyti visus arba dalį savo įsipareigojimų pagal vartojimo kredito sutartį. Tai padaręs, jis turi teisę į bendros vartojimo kredito kainos sumažinimą, kurį sudaro likusio vartojimo kredito sutarties trukmės laikotarpio, skaičiuojamo nuo vartojimo kredito ar jo dalies grąžinimo dienos, palūkanos ir išlaidos.

VKĮ 17 straipsnio 1 dalimi yra įgyvendinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB (toliau – Direktyva) 16 straipsnio 1 dalies nuostata, kurioje nustatyta, kad vartotojas turi teisę bet kuriuo metu įvykdyti visus arba dalį savo įsipareigojimų pagal kredito sutartį. Tokiais atvejais jis turi teisę į bendros kredito kainos sumažinimą, kurį sudaro likusio sutarties trukmės laikotarpio palūkanos ir išlaidos.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) 2019 m. rugsėjo 11 d. priėmė sprendimą byloje Lexitor Sp. z o.o prieš Spoldzielcza Kasa Oszczednosciowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka, Santander Consumer Bank S.A., mBank S.A., C 383/18 (toliau – ESTT sprendimas byloje Nr. C-383/18⁵), kuriame pateikiamas Direktyvos 16 straipsnio 1 dalies nuostatos aiškinimas. Minėtame sprendime ESTT pažymėjo, kad „bendros vartojimo kredito kainos“ sąvokoje nėra jokio apribojimo, kad į ją patenka išlaidos, įskaitant palūkanas, komisiniai mokesčiai ir bet kurie kiti su vartojimo kredito sutartimi susiję mokesčiai, susieti su vartojimo kredito sutarties trukme. Atsižvelgiant į tai, ESTT sprendime byloje Nr. C-383/18 konstatavo, kad **Direktyvos 16 straipsnio 1 dalį (atitinkamai VKĮ 17 straipsnio 1 dalį) reikia aiškinti taip, kad išankstinio kredito grąžinimo atveju vartotojo teisė į bendros vartojimo kredito kainos sumažinimą apima visas vartotojui nustatytas išlaidas, neatsižvelgiant į tai, kada jos yra sumokamos.** Be to, ESTT sprendimo byloje Nr. C-383/18 24 punkte nurodyta, kad Direktyvos 16 straipsnio 1 dalyje esanti nuoroda į „likusį sutarties laikotarpį“ suprantama kaip reiškianti bendros vartojimo kredito kainos sumažinimo metodą, pagal kurį, būtina atsižvelgti į visas vartotojo patirtas išlaidas, **o tada jas sumažinti suma, proporcinga likusiam sutarties trukmės laikotarpiui** (skaičiuojamam nuo vartojimo kredito ar jo dalies grąžinimo dienos).

Iš minėtų ESTT sprendimo byloje Nr. C-383/18 nuostatų seka išvada, kad vartotojui iš anksto grąžinant dalį arba visą vartojimo kreditą, **turi būti sumažinamos į bendrą vartojimo kredito kainą įskaičiuotos su vartojimo kreditu susijusios išlaidos, nepriklausomai nuo jų sumokėjimo laikotarpio.** Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, sutarties sudarymo mokesčiai išankstinio vartojimo kredito grąžinimo atveju turėtų būti sumažinamas nepriklausomai nuo to, ar jis sumokamas iki vartojimo kredito sutarties sudarymo, sudarius vartojimo kredito sutartį, ar yra išdėstomas dalimis sumokėti per vartojimo kredito grąžinimo laikotarpį.

VKĮ 21 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bendra vartojimo kredito kaina neatitinka VKĮ 21 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, jeigu vartojimo kredito sutarties sudarymo, keitimo arba pratęsimo momentu vartojimo kredito sutartyje nustatyta vartojimo kredito palūkanų norma yra didesnė kaip 75 procentai, o visos kitos išlaidos, kurios įskaičiuojamos į bendrą vartojimo kredito kainą, išskyrus palūkanas, tenkančios vienai vartojimo kredito dienai, yra didesnės kaip 0,04 procento bendros vartojimo kredito sumos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į tai, kad VKĮ 17 straipsnio 1 dalyje palūkanos

⁵https://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?jsessionid=2230763FACA9FB7D2F997E64C0662047?mo de=DOC&pageIndex=0&docid=217625&part=1&doclang=LT&text=&dir=&occ=first&cid=2084161

ir kitos išlaidos nėra diferencijuojamos pagal tai, kokia tvarka ir kada jas vartojimo kredito davėjui sumoka vartojimo kredito gavėjas, Lietuvos banko nuomone, vartojimo kredito ar jo dalies gražinimo anksčiau nustatyto termino atveju **bendros vartojimo kredito kainos sumažinimas** turėtų apimti reikalavimą, kad, pirma, **palūkanos ir kitos išlaidos sumažinamos proporcingai** (t. y. atsižvelgiant į laikotarpį, kurį asmuo faktiškai naudojo vartojimo kreditu) ir, antra, **visų kitų išlaidų suma** , apskaičiuota vienai naudojimosi suteiktu vartojimo kreditu dienai, **neturėtų būti didesnė kaip 0,04 proc.** bendros vartojimo kredito sumos, nepriklausomai nuo to, kokia vartojimo kredito sutartyje ar įmokų mokėjimo grafike nustatyta visų kitų išlaidų mokėjimo tvarka (žr. Gairių 34.15.2 papunktį).

Atsižvelgiant į ESTT sprendimo byloje Nr. C-383/18 pateiktą aiškinimą, kad visais išankstinio vartojimo kredito gražinimo atvejais **būtina atsižvelgti ir perskaičiuoti visas vartotojo patirtas išlaidas bei jas sumažinti** , manytina, kad tuo atveju, kai vartojimo kreditas yra gražinamas anksčiau sutartyje numatyto termino ir vartojimo kredito davėjui perskaičiavus bendrą vartojimo kredito kainą, paaiškėja, jog vartojimo kredito gavėjo **sumokėtų visų kitų mokesčių** , įskaičiuojamų į bendrą vartojimo kredito kainą (išskyrus palūkanas), **suma nėra didesnė nei 0,04 proc. bendros vartojimo kredito sumos vienai naudojimosi** vartojimo kreditu dienai, vartojimo kredito davėjo **reikalavimas vartojimo kredito gavėjui papildomai sumokėti** visų kitų mokesčių dalį, neviršijančią 0,04 proc. bendros vartojimo kredito sumos vienai vartojimo kredito naudojimosi dienai, **neatitiktų galiojančios ESTT praktikos ir aiškinimo** .

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, taip pat į tai, kad VKĮ 21 straipsnio 2 dalyje nustatyti ribojimai yra nacionaliniai, darytina išvada, kad išankstinio vartojimo kredito gražinimo atveju **bendra vartojimo kredito kaina** ir į ją įskaičiuotos su vartojimo kreditu susijusios išlaidos turėtų būti **sumažinamos neatsižvelgiant į tai** , ar yra tenkinamas reikalavimas, kad visos kitos išlaidos, kurios įskaičiuojamos į bendrą vartojimo kredito kainą, tenkančios vienai vartojimo kredito dienai, turi neviršyti 0,04 proc. bendros vartojimo kredito sumos.

Prašome bendrovės peržiūrėti taikomą bendros vartojimo kredito kainos sumažinimo tvarką ir, prireikus, **pakoreguoti ją** taip, kad būtų užtikrintas visų bendrą vartojimo kredito kainą sudarančių mokesčių proporcingas sumažinimas, atsižvelgiant į laikotarpį, kurį vartotojas faktiškai naudojo suteikta vartojimo kredito suma.

– Vartojimo kredito davėjų sudaromose vartojimo kredito sutartyse nustatoma, kad vartojimo kredito (jo dalies) gražinimo anksčiau nustatyto termino atveju **bendrovė turi teisę į teisingą ir objektyviai pagrįstą kompensaciją** už galimas išlaidas, tiesiogiai susijusias su vartojimo kredito gražinimu anksčiau nustatyto termino, atliekamu tuo laikotarpiu, kuriam nustatyta fiksuotoji palūkanų norma. Taip pat vartojimo kredito sutartyse su vartotojais susitariama, kad bendrovės šios kompensacijos gali reikalauti tik tuo atveju, kai anksčiau nustatyto termino gražinamas vartojimo kreditas ar jo dalis viršija 2 320 eurų per bet kurį dvylikos mėnesių laikotarpį.

Pažymėtina, kad vartojimo kredito davėjo teisė į teisingą ir objektyvią kompensaciją bei sąlygos, kurioms esant šios kompensacijos galima reikalauti, įtvirtinta VKĮ 17 straipsnio 2 dalyje, o VKĮ straipsnio 3 dalyje nurodytos leistinos kompensacijos ribos, t. y. kompensacija vartojimo kredito davėjui negali viršyti vieno procento anksčiau nustatyto termino gražinamos vartojimo kredito dalies, jeigu laikotarpis nuo vartojimo kredito gražinimo anksčiau nustatyto termino datos iki sutartos vartojimo kredito sutarties pabaigos datos yra ilgesnis kaip vieni metai. Kitais atvejais kompensacija vartojimo kredito davėjui ir paskolos davėjui negali viršyti 0,5 procento anksčiau nustatyto termino gražinamos vartojimo kredito dalies.

Lietuvos banko nuomone, VKĮ 17 straipsnio 2 dalies nuostata, be kita ko, reiškia, kad aptariamoms kompensacijoms paskirtis yra kompensuoti kreditoriaus išlaidas, tiesiogiai susijusias su išankstiniu kredito gražinimu, pvz., išlaidas, patirtas dėl anksčiau laiko vartotojo gražintos vartojimo kredito sumos įskaitymo į kreditoriaus sąskaitą, dėl vartojimo kredito mokėjimų grafiko pakeitimo ir naujo grafiko pateikimo vartojimo kredito gavėjui (kai anksčiau nustatyto

termino gražinama dalis vartojimo kredito, todėl pradinis mokėjimų grafikas turi būti pertvarkytas) bei kitų kreditoriaus atliktų su išankstiniu vartojimo kredito susijusių veiksmų.

Atsižvelgiant į VKĮ 17 straipsnio 2 dalies nuostatas, t. y. į tai, kad vartojimo kredito davėjas gali reikalauti kompensacijos tik tada, kai per 12 mėn. anksčiau nustatyto termino gražinamas vartojimo kreditas ar jo dalis viršija 2 320 eurų, taip pat į tai, kad tokiu atveju kreditoriaus reikalaujama mokėti kompensacija turi būti teisinga ir objektyviai pagrįsta, manytina, kad šiuos kriterijus atitiktų toks kompensacijos skaičiavimas, kai kompensacija būtų skaičiuojama tik nuo anksčiau nustatyto termino gražinamo vartojimo kredito ar jo dalies, viršijančios 2 320 eurų ribą. Pavyzdžiui, jeigu vartojimo kredito gavėjas pagal su vartojimo kredito davėju sudarytą vartojimo kredito sutartį 2023 m. kovo 10 d. iš anksto gražino 500 eurų, 2023 m. gegužės 10 d. iš anksto gražino 500 eurų, 2023 m. liepos 10 d. iš anksto gražino 500 eurų, 2023 m. rugsėjo 10 d. iš anksto gražino 500 eurų, o 2023 m. lapkričio 10 d. iš anksto gražino 500 eurų, tokiu atveju per kalendorinius metus nuo 2023 m. kovo 10 d. iki 2023 m. lapkričio 10 d. anksčiau nustatyto termino gražinta vartojimo kredito dalis sudaro 2 500 eurų, todėl kreditorius turi teisę vartotojui taikyti kompensaciją, skaičiuojamą nuo 2 320 eurų sumą viršijančios sumos – t. y. nuo 180 eurų ($2\,500 - 2\,320 = 180$).

Kompensacijos taikymas nuo visos anksčiau nustatyto termino gražintos vartojimo kredito sumos (ar jos dalies), Lietuvos banko nuomone, būtų nesuderinamas su VKĮ 17 straipsnio 2 dalyje įtvirtintu kompensacijos teisingumo kriterijumi, nes vartotojai, anksčiau nustatyto termino gražinę, pvz., 2 350 eurų per paskutinius 12 mėn., turėtų mokėti kompensaciją, apskaičiuotą nuo visos šios sumos, ir todėl atsidurtų nelygiavertėje padėtyje palyginti su asmenimis, per tą patį laikotarpį anksčiau nustatyto termino gražinusiais iki 2 320 eurų, nes pastariesiems kompensacija iš viso nebūtų taikoma. Tokiu atveju VKĮ 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta vartojimo kredito gavėjo teisė gražinti vartojimo kreditą (ar jo dalį) anksčiau nustatyto termino būtų nepagrįstai ribojama, nes asmenys, siekiantys įgyvendinti šią savo teisę, būtų nesuinteresuoti gražinti daugiau nei VKĮ nustatyta 2 320 eurų riba, nors galimai didesnės nei 2 320 eurų sumos gražinimas tuo metu jiems būtų aktualus (naudingas).

Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad, pagal VKĮ 17 straipsnio 5 dalį, vartojimo kredito davėjas išimtiniais atvejais gali reikalauti didesnės, negu nurodyta VKĮ 17 straipsnio 3 dalyje, kompensacijos, jeigu gali įrodyti, kad nuostoliai, kuriuos jis patyrė dėl anksčiau nustatyto termino gražinamo vartojimo kredito, didesni už sumą, apskaičiuotą pagal VKĮ 17 straipsnio 3 dalies nuostatas.

Rekomenduojame bendrovėms įvertinti jų praktikoje taikomą kompensacijos apskaičiavimo tvarką ir suderinti ją su Lietuvos banko nuomone dėl kompensacijos skaičiavimo gerosios praktikos.

3. Dėl kitų aspektų

Vadovaujantis VKĮ 5 straipsnio 2 dalies 6 punktu ir 11 straipsnio 2 dalies 6 punktu, standartinėje informacijoje apie vartojimo kreditą ir vartojimo kredito sutartyje aiškiai ir glaustai privalo būti nurodytos, be kita ko, vartojimo kredito palūkanų normos taikymo sąlygos, todėl **prašome bendrovių peržiūrėti standartinės informacijos formą ir vartojimo kredito sutarties sąlygas** ir, prireikus, jas **papildyti nurodant, kiek dienų sudaro metus ir mėnesį skaičiuojant vartotojo mokėtinas palūkanas.**

Taip pat informuojame, kad, atsižvelgdamas į šalies ekonominės situacijos tendencijas ir siekdamas reaguoti iš anksto, Lietuvos bankas atliko **teminę vartojimo kredito davėjų taikomos vartojimo kredito sutarčių⁶ nutraukimo vartojimo kredito davėjo reikalavimu praktikos analizę.**

Šios analizės tikslas – susipažinti su praktika, kurią finansų rinkos dalyviai taiko nutraukdami vartojimo kredito sutartis vartojimo kredito davėjo reikalavimu, taip pat sužinoti

⁶Šioje analizėje taikoma vartojimo kredito sutarties sąvoka neapima sąskaitos kreditavimo sutarčių ir susietojo vartojimo kredito sutarčių.

vartojimo kredito davėjų nuomonę, kokios priežastys dažniausiai lemia sutarties nutraukimą, ir išsiaiškinti, ar vartojimo kredito davėjų taikomoje praktikoje įmokų mokėjimo atidėjimas – „kredito atostogos“ (VKĮ 18¹ straipsnis) ir vartojimo kredito restruktūrizavimas (VKĮ 3 straipsnio 6 dalis) yra efektyvūs. Lietuvos banko apklaustų finansų rinkos dalyvių pateikti duomenys ir paaiškinimai, jų taikomos vartojimo kredito sutarčių nutraukimo praktikos apibendrinimas, netinkamos ir (arba) tobulintinos bei gerosios praktikos pavyzdžiai, taip pat gerosios praktikos rekomendacijos yra pateiktos analizės rezultatus apibendrinančiame dokumente, kuris **yra skelbiamas viešai Lietuvos banko interneto svetainėje www.lb.lt** (skiltyje „Apžvalgos ir leidiniai“, straipsnių serija „Analizė ir tyrimai“)⁷. Prašome vartojimo kredito **davėjų susipažinti su analizės dokumente pateikta informacija**, įskaitant gerosios praktikos **rekomendacijas**.

Tikimės, kad Lietuvos banko atliktų analizių metu pastebėti trūkumai ir pateiktos gerosios vartojimo kredito davėjų praktikos rekomendacijos padės vartojimo kredito davėjams laikytis teisės aktų reikalavimų ir užtikrinti tinkamą vartojimo kreditų teikimo veiklos praktiką.

Papildomai atkreipiame bendrovių dėmesį į Vartojimo kredito davėjų ir tarpusavio skolinimo platformos operatorių privalomas informacijos teikimo Lietuvos bankui taisyklėse, patvirtintose Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 03-248, (toliau – Taisyklės) nustatytą Lietuvos bankui teiktinos informacijos turinį ir jos teikimo tvarką. Lietuvos bankui pagal Taisyklės teikiama informacija turi apimti **tik pagal VKĮ, t. y. tik Lietuvos Respublikoje, suteiktus vartojimo kreditus**. Taip pat pažymime, kad **užpildyta vartojimo kredito davėjo veiklos ataskaita Lietuvos bankui privalo būti pateikta pasibaigus kiekvienam kalendoriniam ketvirčiui (ataskaitiniam laikotarpiui) iki kito ketvirčio antro mėnesio pirmos dienos**.

Primename, kad Taisyklėse nurodytos informacijos nepateikimas nustatytais terminais arba neišsamios, neteisingos arba netikslios informacijos pateikimas yra poveikio priemonių, nurodytų VKĮ, taikymo pagrindas.

Informuojame, kad Lietuvos bankas yra pasirengęs bendradarbiauti su vartojimo kredito davėjais ir atsakyti į vartojimo kredito davėjams kylančius klausimus, susijusius su šiuo raštu Lietuvos banko pateikta nuomone ir rekomendacijomis.

Direktorius

Vaidas Cibas

⁷<https://www.lb.lt/apzvalgos-ir-leidiniai/category.85/series.4357>